

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Όρθόδοξη Έκκλησία-Όρθόδοξη Οικογένεια

Στό Γάμο καί στήν Οικογένεια αφιερώνεται τό έτος 2026 γιά τήν Ίερά Έπισκοπή Μπουκόμπας καί Δυτικῆς Τανζανίας.

Καί τοῦτο διότι ὁ Όρθόδοξος Γάμος καί ἡ Οικογένεια ἀποτελοῦν βάση γιά τήν συνέχιση τῆς συνέχισης τῆς πορείας τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας. Ἡ Όρθόδοξη Οικογένεια εἶναι ἕνας ἀπό τούς πυλῶνες ὑπαρξης καί συνέχειας τῆς Έκκλησίας μας.

Βεβαίως τό έργο τοῦ Χριστοῦ συνεχίζεται ἀπό τήν Έκκλησία διά τῆς Ίερωσύνης καί τῶν Ίερέων. Όμως οἱ Ίερεῖς καί οἱ χριστιανοί προέρχονται ἀπό τήν Οικογένεια. Ἡ ἀγάπη γιά τόν Χριστό καί ἡ σχέση μέ τήν Έκκλησία μαθαίνεται ἀπό τήν Οικογένεια, πού δημιουργεῖται μέ τό Μυστήριο τοῦ Γάμου.

Ἡ πρώτη κατήχηση παρέχεται ἀπό τήν Όρθόδοξη Οικογένεια. Ἡ Ίεραποστολή ξεκινᾷ ἀπό τήν οἰκογένεια, ὅταν οἱ γονεῖς μαθαίνουν στά παιδιά τους τήν πίστη, τήν ζωή καί τήν λατρεία τῆς Έκκλησίας μας.

Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ζωντανή Όρθόδοξη Έκκλησία χωρίς Όρθόδοξη Οικογένεια. Ἡ Όρθόδοξη Έκκλησία εἶναι μιά μεγάλη Οικογένεια, πού ἀγκαλιάζει ὅλες τίς Όρθόδοξες Οικογένειες.

•**Ἡ Όρθόδοξη Έκκλησία** ιδρύει τήν Όρθόδοξη Οικογένεια μέ τό Μυστήριο τοῦ Γάμου.

•**Ἡ Όρθόδοξη Έκκλησία** στηρίζει τήν Όρθόδοξη Οικογένεια μέ τήν λειτουργική ζωή καί τήν Κατήχηση.

•**Ἡ Όρθόδοξη Έκκλησία** τίς ἀγιάζει Όρθόδοξη Οικογένεια μέ τήν Θεία Λειτουργία τά Ίερά μυστήρια.

•**Όρθόδοξη Οικογένεια** στελεχώνει τήν Όρθόδοξη Έκκλησία μέ μέλη προσφέροντας ἱερεῖς καί λαϊκοῦς.

•**Όρθόδοξη Οικογένεια** στηρίζει τήν Όρθόδοξη Έκκλησία ἀποδεχόμενη τήν Όρθόδοξη Πίστη καί συμμετέχει στήν Όρθόδοξη Κατήχηση.

•**Όρθόδοξη Οικογένεια** ἀγιάζεται ἀπό τήν Όρθόδοξη Έκκλησία συμμετέχοντας στήν Θεία Λειτουργία καί στά ἱερά Μυστήρια.

•**Ἡ Όρθόδοξη Έκκλησία** δημιουργεῖ τήν Όρθόδοξη Οικογένεια, καί ἡ Όρθόδοξη Οικογένεια στηρίζει τήν Όρθόδοξη Έκκλησία.

Ό ἕνας θεσμός στηρίζει τόν ἄλλον. Ό ἕνας δέν ὑπάρχει χωρίς τόν ἄλλο.

2. Στόχος τοῦ ἀφιερώματος

Πρῶτος στόχος τοῦ ἀφιερώματος εἶναι οἱ Όρθόδοξες Οικογένειες νά εἶναι συνδεδεμένες μέ τήν ζωή τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας.

Δεύτερος στόχος εἶναι νά συμμετέχουν ὅλα τά μέλη τῆς οἰκογένειας νά εἶναι Όρθόδοξα ἔχοντας κοινή τήν πίστη.

Τρίτος στόχος είναι νά δημιουργηθοῦν νέες Ὁρθόδοξες Οἰκογένειες. Αὐτό θά γίνει μέ τήν καθοδήγηση τῶν Ὁρθοδόξων νέων μας ἀγοριῶν καί κοριτσιῶν.

Ἡ εὐτυχία σέ ἓνα Γάμο δέν εἶναι νά ὑπάρχει ἡ ἀγάπη, σάν σωματική καί ψυχική ἐνότητα, ἀλλά καί ἡ πνευματική ἔνωση. Πνευματική ἔνωση σημαίνει κοινή Ὁρθόδοξη Πίστη. Κοινή Ὁρθόδοξη Πνευματική Ζωή.

Γάμος ἔξω ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας δέν ὑπάρχει.

Ὁ Γάμος μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας εἶναι πραγματικός καί ἀληθινός. Δημιουργεῖ τέλεια ἔνωση τῶν συζύγων καί τέλεια ζωή. Ἐτσι ἡ οἰκογένεια ικανοποιεῖ ὅλες τίς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου γιά τή ζωή του σ' αὐτό τό κόσμο. Εἶναι ἡ συνέχιση τῆς ζωῆς. Διατροφή, ἔνδυση, υγεία, ἡ παιδεία, χαρά, εὐτυχία, εἰρήνη, ὅλα αὐτά προσφέρονται ἀπό τήν οἰκογένεια. Ἡ οἰκογένεια προσφέρει τήν ἀσφάλεια στά μέλη της.

Ὁ Γάμος μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἔχει πατέρες, μητέρες, παιδιά, ἀδέλφια, συγγενεῖς, οἰκογένεια.

Ὁ Γάμος μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ὁδηγεῖ σέ βίωση τῆς Ὁρθόδοξης Ζωῆς.

Ὁ Γάμος μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ὁδηγεῖ στήν αἰωνιότητα μαζί μέ τόν Χριστό.

Ὁ Γάμος μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας εἶναι πρόγευση τοῦ Παραδείσου.

3. Ὁ Γάμος ἐκτός Ἐκκλησίας

Ὁ Γάμος ἐκτός Ἐκκλησίας εἶναι κυρίως μιά βιολογική ἀνάγκη. Πρῶτα μιά βιολογική ἀνάγκη γιά τήν σωματική ἔνωση ἄνδρα καί γυναίκα καί δεύτερον ἡ ἐπιθυμία γιά τήν ἀπόκτηση παιδιῶν. Αὕτη ὅμως ἡ βιολογική ἀνάγκη εἶναι μιά ἀνάγκη πού ὑπάρχει καί στά ζῶα. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως δέν εἶναι ἀπλῶς ἓνα ζῶο. Καί ἡ ἔνωση ἄνδρα καί γυναίκα ἔχει μιά μεγαλύτερη σημασία.

Γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι περισσότερο ἀπό αὐτά τά δύο. Εἶναι πρῶτα χρονικά ἔνωση σωματική, ἀλλά κυρίως ψυχική ἔνωση. Ἐνωση δύο ψυχῶν, πού μοιράζονται μιά ζωή ὁλόκληρη. Λογική, θέληση, συναίσθημα. Γιά τοὺς χριστιανοὺς ὑπάρχει καί ἡ πνευματική ἔνωση, πού εἶναι μιά κοινή χριστιανική πορεία. Μιά χριστιανική ζωή μέσα στήν Ἐκκλησία, πού ἔχει τελικό σκοπό τήν σωτηρία καί τήν αἰωνιότητα. Ὁ ἐκκλησιαστικός Γάμος εἶναι εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Γάμος ἐκτός Ἐκκλησίας κατήντησε πολυγαμία καί πολυανδρία.

Ἡ πολυγαμία εἶναι μιά ἐκτροπή. Μιά μεγάλη ὑποτίμηση τῆς γυναίκα.

Ἀλλά καί ἡ μοιχεία εἶναι μιά ἄλλη παρεκτροπή, πού καταστρέφει τήν ἀγάπη.

Β'. Ο ΓΑΜΟΣ

Ὁ Γάμος εἶναι μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἰδρύθηκε ἀπό τόν Θεό στόν παράδεισο. «Ἄρσεν καί θήλυ ἐποίησεν αὐτούς» (Γεν.1, 27).

Ὅταν διαπίστωσε, ὅτι ὁ ἄνδρας Ἀδάμ πού πρῶτα δημιούργησε ἦταν μόνος, τότε εἶπε, «δέν εἶναι καλό νά μένει ὁ ἄνδρας μόνος» (Γεν.2,18). Ἐτσι ἀποφάσισε καί δημιούργησε τήν πρώτη γυναίκα τήν γυναίκα Εὕα ἀπό τήν πλευρά τοῦ Ἀδάμ.

Μετά τήν πτώση στήν ἁμαρτία, ὁ ἄνδρας μέ τήν γυναίκα ἔγιναν ἐχθροί. Ὑποτιμήθηκε ἡ γυναίκα καί ἐπεκράτησε ἡ πολυγαμία.

Γάμος πρό Χριστοῦ καί ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησία δέν ὑπάρχει.

Ὁ Κύριος μέ τόν ἐρχομό Του στό κόσμο ἵδρυσε τό μυστήριο τοῦ Γάμου.

Ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστός ξεκίνησε τό ἀπολυτρωτικό Του ἔργο μέ τό θαῦμα στό Γάμο τῆς Κανᾶ, τόν ὁποῖο εὐλόγησε μέ τήν παρουσία Του. Στό Γάμο ἦταν παροῦσα καί ἡ μητέρα Του ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος καί οἱ Ἀπόστολοι (Ἰωαν. 2).

Ὁ Κύριος πολλές δέ φορές παρομοίασε τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν μέ Γάμο. Ἡ ὁμορφιά τοῦ Γάμου ἐδῶ στή γῆ εἶναι προτύπωση τῆς ζωῆς κοντά τό Χριστό.

Ὁ δέ Ἀπ. Παῦλος στήν πρός Α' Κορινθίους Ἐπιστολή (κεφ.7) μιλά γιά τήν ἑγγαμη ζωή καί δίδει συμβουλές γιά τήν ἀγαμία, τήν χηρεία, τό διαζύγιο.

Ἑγγαμη ζωή. «Γιά ν' ἀποφεύγεται ἡ πορνεία, κάθε ἄνδρας πρέπει νά ἔχει τή δική του γυναίκα, καί κάθε γυναίκα πρέπει νά ἔχει τόν δικό της ἄνδρα. Στή γυναίκα του πρέπει ν' ἀποδίδει ὁ ἄνδρας τό συζυγικό του χρέος· τό ἴδιο καί ἡ γυναίκα στόν ἄνδρα της. Ἡ γυναίκα δέν ἐξουσιάζει τό σῶμα της ἡ ἴδια, ἀλλά ὁ ἄνδρας της· παρόμοια καί ὁ ἄνδρας δέν ἐξουσιάζει τό σῶμα του ὁ ἴδιος, ἀλλά ἡ γυναίκα του. Μή στερεῖτε ὁ ἕνας τόν ἄλλον, παρά μόνο πρόσκαιρα καί ἔπειτα ἀπό κοινή συμφωνία γιά νά ἀφοσιωθεῖτε στή νηστεία καί στήν προσευχή» (7, 2-25).

Χηρεία. «Στούς ἀνύπαντρους καί στίς χῆρες, συνιστῶ: Καλό γι' αὐτούς εἶναι νά μείνουν ὅπως ἐγώ. Ἄν ὅμως δέν μποροῦν νά μείνουν ἐγκρατεῖς, ἄς πανδρευτοῦν. Εἶναι καλύτερα νά πανδρευεῖται κανεῖς παρά νά φλέγεται ἀπό τήν ἐπιθυμία» (7, 8-9).

Διαζύγιο. «Ἡ γυναίκα νά μή χωρίζει ἀπό τόν ἄνδρα της. Κι ἄν χωρίσει, νά μήν ξαναπανδρευτεῖ, ἢ νά συμφιλιωθεῖ μέ τόν ἄνδρα της. Καί ὁ ἄνδρας νά μή διώχνει τήν γυναίκα του». Σέ περίπτωση ἀπίστου συζύγου προτρέπει «νά μή χωρίζεται... Ποῦ ξέρεις ἐσύ, γυναίκα; Ἴσως σώσεις τόν ἄνδρα σου. Ἡ, ποῦ ξέρεις ἐσύ, ἄνδρα; Ἴσως σώσεις τή γυναίκα σου» (7, 10-11, 16).

Δεύτερος Γάμος. Σύμφωνα μέ τό νόμο, μιά γυναίκα εἶναι δεμένη μέ τόν ἄνδρα της ἐνόσω αὐτός ζεῖ· ἄν ὁ ἄνδρας πεθάνει, εἶναι ἐλεύθερη νά πανδρευτεῖ ὅποιον θέλει, μόνο σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Πάντως εὐτυχέστερη εἶναι ἄν μείνει ἔτσι, κατά τή γνώμη μου βέβαια· νομίζω, ὅμως, πώς ἔχω κι ἐγώ Πνεῦμα Θεοῦ» (7, 39-40).

Στήν πρός Ἐφεσίους μιλά γιά τό πόσο «μεγάλο μυστήριο» (5, 21-33) εἶναι ὁ Γάμος. Ζητᾷ «νά ὑποτάσσεστε ὁ ἕνας στόν ἄλλον μέ φόβο Χριστοῦ. Οἱ γυναῖκες νά ὑποτάσσονται στούς ἄνδρες τους ὅπως στόν Κύριο» (21-22).

«Οἱ ἄνδρες νά ἀγαπᾶτε τίς γυναῖκες σας, ὅπως ὁ Χριστός ἀγάπησε τήν Ἐκκλησία καί πρόσφερε τή ζωή του γι' αὐτήν» (26).

«Ὁ καθένας ν' ἀγαπάει τή γυναίκα του ὅπως ἀγαπάει τόν ἑαυτό του, καί ἡ γυναίκα νά σέβεται τόν ἄνδρα της» (33).

Παρομοιάζει τήν σχέση ἄνδρα καί γυναίκας μέ τήν σχέση Χριστοῦ καί Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀγάπη καί ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ γιά τήν Ἐκκλησία ἀποτελεῖ παράδειγμα ἀγάπης μέχρι θυσίας τοῦ ἄνδρα γιά τήν γυναίκα του.

Ἡ ἀγάπη καί ἡ ὑπακοή τῆς Ἐκκλησίας στό Χριστό ἀποτελεῖ παράδειγμα ἀγάπης μέχρι ὑπακοῆς τῆς γυναίκας γιά τόν ἄνδρα της.

Δ΄. ΠΑΡΑΚΤΡΟΠΕΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

α. Πρίν τό γάμο

1. Ἡ ἀπροθυμία γιά τήν τέλεση Γάμου. Ἴσως γιατί δέν εἶναι ὥριμοι οἱ νέοι νά συνάψουν γάμο καί νά ἀναλάβουν εὐθύνες συζύγου καί παιδιῶν.

2. Ἡ ἀναβολή τοῦ Γάμου σέ μεγαλύτερη ἡλικία. Ὁ σύγχρονος τρόπος ζωῆς μεταθέτει τό γάμο σέ μεγαλύτερη ἡλικία. Περιμένουν νά σταθεροποιηθοῦν ἐπαγγελματικά καί οικονομικά.

3. Οἱ ἐλεύθερες σχέσεις πρίν τό γάμο. Ἀλλάζοντας ἐρωτικούς συντρόφους δέν θέλει νά περιορισθεῖ στήν μονογαμία. Ἐχει ἀπολυτοποιηθεῖ ἡ σωματική σχέση, πού παραμένει συνεχῶς ἀνικανοποίητη.

4. Ὁ πολιτικός Γάμος ἢ σύμφωνο συμβίωσης. Εἶναι νομιμοποίηση τῆς πορνείας. Ἀποτελεῖ παρεκτροπή τοῦ χριστιανικοῦ Γάμου, πού δέν θεωρεῖ ἀπαραίτητη τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ γιά τήν συμβίωση ἄνδρα καί γυναίκας.

5. Ἡ ὁμοφυλοφυλικές σχέσεις καί ἡ νομιμοποίηση τους, νομιμοποιοῦν μιᾶ διαστροφή.

β. Μετά τό γάμο

6. Οἱ συγκρούσεις μέσα στό γάμο. Ὁ αὐξημένος ἐγῴσμος τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου καί ἡ λάθος διαχείριση τοῦ θυμοῦ ὁδηγοῦν σέ συχνές συγκρούσεις, πού κάνουν ἀνυπόφορη τήν συζυγική ζωή.

7. Ἡ μοιχεία μέσα στό γάμο δηλητηριάζει τήν ψυχή καί τήν συζυγική σχέση.

8. Ἡ ἀποφυγή τεκνογονίας καί ὀλιγοτεκνία δημιουργοῦν δημογραφικό πρόβλημα στήν κοινωνία καί τό ἔθνος.

9. Οἱ ἐκτρώσεις σκοτώνουν ἀνθρώπους καί τό μέλλον τῆς κοινωνίας.

10. Τά διαζύγια διαλύουν τήν οἰκογένεια καί τούς ἀνθρώπους, πού καταδικάζονται σέ μοναξιά.

11. Οἱ μικτοί γάμοι διαλύουν τήν ἐθνική καί θρησκευτική ὁμοιογένεια καί ἐνότητα.

12. Ἡ ἔλλειψη χριστιανικῆς ζωῆς στήν οἰκογένεια. Μακριά ἀπό τά μυστήρια ἀποϊεροποιοῦν τό γάμο.

γ. Ἡ Ἀφρικανικός Γάμος

1. Ἡ προίκα. Ἡ ἀπαίτηση προίκα ἀπό τήν οἰκογένεια τῆς γυναίκας ὁδηγεῖ τό γάμο σέ ἐμπόριο, ἐμποδίζει τήν τέλεση θρησκευτικοῦ Γάμου, τόν ἀναβάλλει ἔστω καί ἂν ἔχουν γεννηθεῖ παιδιά.

2. Πολυγαμία μιᾶ παλιά κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στίς παραδοσιακές οἰκογένειες καί στούς Μουσουλμάνους. Ἄν ὑπάρχει πολυγαμία στίς παραδοσιακές κοινωνίες.

3. Πολυτεκνία δέν εἶναι πρόβλημα, ἀλλά ἀποτελεῖ διαφορετικότητα ὡς πρός τίς δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες.

4. Ἡ ἀπαγόρευση τῶν ἐκτρώσεων καί

5. Ἡ ἀπαγόρευση ὁμοφυλοφυλίας εἶναι καταγγελία τῶν δῆθεν χριστιανικῶν κοινω νιῶν καί ἀποτελεῖ παράδειγμα πρὸς μίμησιν.

Ε΄. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

1. Ἀπὸ Κράτος. Τό Κράτος ὀφείλει νά στηρίζει τήν οἰκογένεια. Νά μή ὑποκύπτει σέ μειοψηφίες πού θέλουν νά ἐπιβληθοῦν στό κοινωνικό σύνολο. Νά βοηθᾷ τήν δημιουργία νέων οἰκογενειῶν Νά μή διευκολύνει τό διαζύγιο.

2. Ἀπὸ Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία νά ἀναλάβει τίς εὐθύνες της στό βαθμό πού τῆς ἀναλογεῖ. Ὅχι μόνο νά ἱερολογεῖ τό Μυστήριον τοῦ Γάμου. Ὅχι μόνο νά ἔρχεται νά διαλύει τήν οἰκογένεια μέ τό διαζύγιο.

Ἀλλά καί νά προετοιμάζει τοὺς νέους γιά τό γάμο. Ὑπάρχει ἀνάγκη γιά Σεμινάρια γιά τοὺς ἀρραβωνιασμένους πού θά τοὺς δίνει ἐφόδια γιά τήν οἰκογενειακή ζωή.

Οἱ ποιμένες καλοῦνται νά δροῦν καί σάν σύμβουλοι Γάμου. Νά στηρίζουν ποιμαντικά τήν οἰκογένεια μέ τήν εἰδική βοήθεια στίς περιπτώσεις συγκρούσεων καί διαζυγίου.

Εἶναι ἀνάγκη νά ὑπάρχουν εἰδικά Γραφεῖα στίς Μητροπόλεις καί εὐαισθητοποιημένοι κληρικοί καί κοινωνικοὶ λειτουργοί, πού νά ἐπιλαμβάνονται τῆς Ποιμαντικῆς τοῦ Γάμου σέ κάθε κοινωνία.

3. Ἀπὸ τήν Οἰκογένεια. Ἡ οἰκογένεια ἔχει ὑποχρέωση νά προετοιμάζει τὰ νεαρά μέλη της γιά τόν Γάμο τους. Ἡ ἀρμονικὴ ζωὴ τῶν συζύγων εἶναι τό πρῶτο μάθημα καί παράδειγμα τῶν νέων μελλοντικῶν συζύγων. Ὁ πατέρας καλεῖται νά εἶναι ἡ σιγουριά γιά τήν ζωή τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, πού χρειάζονται δύναμη γιά περάσουν τήν ζωή. Ἡ μητέρα καλεῖται νά εἶναι ἡ ὁμορφιά τῆς ζωῆς τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας γιά νά ἀγαπήσουν τή ζωή.

Ἡ γονεϊκὴ οἰκογένεια καλεῖται νά στηρίζει τήν νεαρὴ οἰκογένεια χωρὶς νά παραμβαίνει διαλυτικὰ στήν ἀρμονικὴ σχέση τῶν νέων συζύγων.

ΣΤ΄ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΕΚΤΡΟΠΗΣ

Γιά τίς παρεκτροπές τοῦ Ἀφρικανικοῦ Γάμου χρειάζεται κατ' ἀρχάς κατανόηση τῆς πολιτισμικῆς αὐτῆς κατάστασης.

Γιά τήν προίκα πρέπει νά γίνει προσπάθεια ἀπὸ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νά μεταπισθοῦν οἱ γονεϊκὲς οἰκογένειες νά μή ζητοῦν προίκα, πρᾶγμα πού τίς περισσότερες φορές ἀναβάλλει ἢ ματαιώνει τό μυστήριον τοῦ Γάμου.

Γιά τήν πολυγαμία νά μὴν ὑποχωρεῖ καί νά μὴν τὴν δέχεται. Γιά νά μπορέσει νά ἀνατραπεῖ ὅλη αὐτὴ ἡ νοοτροπία μόνο μέ τήν καθοδήγηση τῆς νεολαίας καί μέ τὰ Ὁρθόδοξα Σχολεῖα θά μπορέσουν οἱ νέες Ὁρθόδοξες οἰκογένειες νά εἶναι μονόγαμες.

Ὁ Ἐπίσκοπος Μπουκόμπας καί Δυτικῆς Τανζανίας

Χρυσόστομος